

Presència d'*Ephydatia fluviatilis* (Porifera: Spongillidae) en un torrent de Mallorca

Anna TRAVESET

SHNB

SOCIETAT D'HISTÒRIA
NATURAL DE LES BALEARS

Traveset, A. 1991. Presència d'*Ephydatia fluviatilis* (Porifera: Spongillidae) en un torrent de Mallorca. *Boll. Soc. Hist. Nat. Balears*, 34: 97-98. ISSN. 0212-260X. Palma de Mallorca.

Es cita per primera vegada a Mallorca, i a les Illes Balears, l'esponja d'aigua dolça *Ephydatia fluviatilis* L. trobada en el torrent Mortitx (Nord-oest de l'illa). La seva identificació ha estat possible gràcies a la presència de gèmmules en la base de l'esponja.

Paraules clau: esponges d'aigua dolça, Mallorca, Illes Balears.

PRESENCE OF *Ephydatia fluviatilis* (PORIFERA: SPONGILLIDAE) IN A TEMPORARY STREAM OF MALLORCA ISLAND. The freshwater sponge *Ephydatia fluviatilis* L. is first cited for Majorca and the Balearic Islands. It has been found in the Mortitx temporary stream, in the northwest of the island. The presence of gemmules at the base of the sponge has enabled its identification at the species level.

Keywords: freshwater sponges, Majorca, Balearic Islands.

Anna TRAVESET. Institut d'Estudis Avançats de les Illes Balears, CSIC, Crtra. de Valldemossa, km.7'5 - 07071 Ciutat de Mallorca.

Recepció del manuscrit 30-gen-92. Data d'acceptació, 18-mar-92

Es cita per primera vegada a Mallorca, i a les Illes Balears, la presència d'*Ephydatia fluviatilis* L., trobada al novembre del 1988 al torrent de Mortitx (Escorca, Serra de Tramuntana), concretament en Es Gorg des Bec d'Oca, un cos d'aigua permanent que durant l'hivern pot arribar a portar un gran corrent.

L'esponja es va trobar a prop de la vora de l'aigua, a una fondària d'uns 50 cm, sota pedres, formant colònies de mida reduïda (un màxim de 1.5 cm de diàmetre) i força abundants. Les aigües d'aquest Gorg són sempre molt clares (D. Jaume, *com. pers.*). El color de l'esponja era blanc, la qual cosa indica que no

contenia algues simbiòtics (zooclorèl·les). A la base de l'esponja hom hi ha trobat bastantes gèmmules, les formes de resistència a la dessecació que permeten de sobreviure les oscil·lacions del nivell de l'aigua. La presència de gemmoscleres, les quals es troben envoltant les gèmmules, ha permès la determinació de l'esponja. Les gèmmules tenen un diàmetre d'unes 400 µm, són rodones i de color marró clar.

Les megascleres són ben llises i lleugerament corbades (Fig. 1). Tenen una llargada que va de 267 a 366 µm, amb una mitja de 308.35 µm (D.S.=27.96) i una amplada que va de 9.3 a 12.4 µm,

amb una mitja de 11.37 μm (D.S.=1.51) (μm =15).

Les gemmoscleres presenten la forma típica d'aquesta espècie (Fig.1). El diàmetre de les ròtules és força constant, essent d'unes 17.5 μm . Llur llargada oscil·la entre 22.5 i 40 μm , amb una mitja de 30.25 μm (D.S.=6.17), i llur amplada entre 3 i 5 μm , amb una mitja de 4.35 μm (D.S.=0.88) (m =10). El nombre de dents en les ròtules és d'unes 15, variant entre 11 i 18.

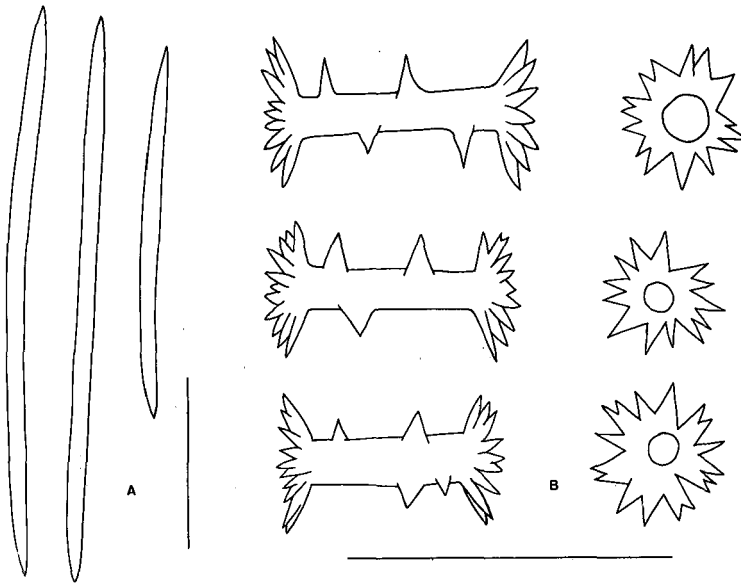
Aquesta espècie és típica d'ambients lòtics i lèntics. La seva distribució és molt àmplia en tot el món, i es troba freqüentment en la Península Ibèrica (Traveset, 1985). Margalef (1953) observà espícules (segurament sols megascleres) d'*Ephydatia* sp. en aigües de la regió d'Artà, sense trobar esponges vives. És probable que també es tracti d'*E. fluviatilis*, encara que s'hauria de comprovar amb la troballa de gemmoscleres.

Agraïments

Agraïeix a Damià Jaume l'haver-me passat el material, a Enric Descals el cedir-me un espai al laboratori per a la preparació i observació de les espícules, i a C.R. Altaba els comentaris al manuscrits.

Bibliografia

- Margalef, R. 1953. Materiales para hidrobiología de la isla de Mallorca. *P. Inst. Biol. Apl.*, 15:5-111.
- Traveset, A. 1985. *Contribució al coneixement de les esponges d'aigua dolça a la Península Ibèrica*. Tesi de Llicenciatura. Universitat de Barcelona 87 pp.

Fig. 1. Espícules d'*Ephydatia fluviatilis* de Mallorca.

A: megascleres, escala 100 μm . B: vista lateral i frontal de sis gemmoscleres, escala 50 μm .
Spicules of Ephydatia fluviatilis from Majorca.

A: megascleres, scale 100 μm . B: lateral and frontal view of six gemmoscleres, scale 50 μm .